ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lietas Nr. A420313218
Lietas arhīva Nr. AA43-0248-20/9
ECLI:LV:ADAT:2020:0306.A420313218.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 6.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Santa Liniņa,
tiesneši Sandra Gintere un Valters Poķis,

piedaloties pieteicējas SIA „/Nosaukums A/" pārstāvjiem /pers. A/ un zvērinātam advokātam Armandam Skudram un atbildētājas Līvānu novada domes pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „/Nosaukums A/" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru SIA „/Nosaukums A/" tiktu izsniegta atļauja spēļu zāles un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai, sakarā ar Līvānu novada domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 3.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar 2018.gada 25.oktobra lēmumu Nr.18-15 Līvānu novada dome (turpmāk – dome) atteica atļaujas izsniegšanu pieteicējai SIA „/Nosaukums A/" spēļu zāles un derību punkta (turpmāk – azartspēļu organizēšanas vieta) atvēršanai /adrese/ (turpmāk – Lēmums).

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[1.1] Uz pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas vietu – ēku /adrese/ – nav attiecināmi Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi, tādējādi dome izvērtēja, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu, kā tas noteikts Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešajā daļā.

[1.2] Pieteicējas plānotā azartspēļu organizēšanas vieta un tuvākā apkārtne ir Līvānu pilsētas centra daļa ar lielu sabiedrības aktivitāti un intensīvu garāmgājēju plūsmu. Tuvējā apkārtnē atrodas daudzdzīvokļu mājas, veikali, sabiedriskās ēdināšanas iestādes, aptiekas, ārstniecības iestādes, kā arī dzelzceļa stacija „Līvāni" un Līvānu autoosta. Tādējādi personām, kuras ilgstoši gaida sabiedriskos transportlīdzekļus vai dodas uz attiecīgajām stacijām, ejot garām azartspēļu organizēšanas vietai, var rasties vēlme ieiet tajā, līdz ar to var būtiski pieaugt tādu azartspēļu organizēšanas vietā nokļuvušo personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties.

[1.3] Tieši iedzīvotāju pārvietošanās intensitātes dēļ pieteicējas plānotā azartspēļu organizēšanas vieta ir pielīdzināma Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 7. un 10.punktā norādītajām vietām, kurās ir aizliegta atļaujas izsniegšana. Tādējādi, izsniedzot pieteicējas pieprasīto atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai, netiktu nodrošināts Azartspēļu un izložu likumā noteiktais ierobežojumu noteikšanas mērķis – novērst, samazināt (vai vismaz nepalielināt) no azartspēlēm atkarīgo personu skaitu – un tiktu radīts būtisks valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārums.

[1.4] Lai noskaidrotu sabiedrības viedokli un nodrošinātu iedzīvotāju līdzdalību īpaši svarīgu vietējās nozīmes jautājumu izlemšanā, dome aicināja iedzīvotājus izteikt viedokli, aizpildot anketu. Apkopojot rezultātus, konstatēts, ka no 1226 respondentiem 1182 (96,4 %) ir pret jaunu azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanu Līvānos. Tādējādi aptaujas rezultāti viennozīmīgi norāda uz iedzīvotāju absolūto vairākumu ar krasi negatīvu attieksmi pret jaunas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu.

[2] Pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu izsniegta atļauja azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai /adrese/.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Līvānu pilsētas centrālajā daļā pašlaik jau darbojas SIA „/Nosaukums B/" un SIA „/Nosaukums C/" azartspēļu organizēšanas vietas. SIA „/Nosaukums B/" atrodas /adrese 2/, kas ir uz tās pašas ielas, blakus pieteicējas plānotajai

azartspēļu organizēšanas vietai. SIA „/Nosaukums B/" azartspēļu organizēšanas vieta, salīdzinot ar pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas atrašanās vietu, ir izvietota tuvāk Lēmumā minētajai Līvānu dzelzceļa stacijai un Līvānu autoostai. Savukārt SIA „/Nosaukums C/" azartspēļu organizēšanas vieta, salīdzinot ar pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas atrašanās vietu, ir izvietota piecas reizes tuvāk Līvānu slimnīcai. Līdz ar to uz SIA „/Nosaukums B/" un SIA „/Nosaukums C/" azartspēļu organizēšanas vietām attiecināmi tie paši pilsētvides nosacījumi, kas Lēmumā izvirzīti attiecībā uz pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas vietu.

[2.2] Lēmums nesatur pamatojumu tam, ka SIA „/Nosaukums B/" un SIA „/Nosaukums C/" azartspēļu organizēšanas vietas, kas atrodas tuvāk Lēmumā minētajiem sabiedriskajiem objektiem, būtu radījušas faktisku un būtisku Līvānu pilsētas iedzīvotāju interešu aizskārumu. Tāpat nav konstatēts, ka dome būtu izlietojusi Azartspēļu un izložu likumā paredzētās tiesības anulēt iepriekš izsniegtās atļaujas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai šāda aizskāruma esamības gadījumā. Tādējādi dome, atsakot atļaujas izsniegšanu pieteicējai azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai, nepamatoti ierobežo konkurenci azartspēļu organizēšanas tirgū Līvānu pilsētā, radot nepamatotas priekšrocības esošajiem tirgus dalībniekiem.

[2.3] Attiecībā uz Lēmumā minēto iedzīvotāju aptauju saistībā ar jaunu azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanu Līvānos un/vai citur Līvānu novadā, norādāms, ka iedzīvotāju aptaujas respondentu iebildumi ir balstīti uz subjektīvu, vispārīgu nepatiku pret azartspēlēm un subjektīviem vērtējumiem par teorētiski iespējamiem negatīviem vai riska faktoriem, kas attiecināmi uz azartspēļu organizēšanu vispār, un nav saistīti konkrēti ar pieteicējas azartspēļu organizēšanas atrašanās vietu.

Aptaujā paustā iedzīvotāju negatīvā attieksme pret azartspēlēm pati par sevi nav uzskatāma par pietiekamu apliecinājumu, kas norādītu uz iedzīvotāju interešu aizskārumu.

[2.4] Attiecībā uz Lēmumā norādīto, ka pieteicējas plānotā azartspēļu organizēšanas vieta atradīsies pilsētas centrālajā daļā ar salīdzinoši intensīvu gājēju plūsmu, norādāms, ka, ņemot vērā tiesu judikatūrā nostiprinātās atziņas, vispārīgi iedzīvotāju intensīva plūsma pati par sevi nav pietiekams atteikuma pamatojums. Daudzdzīvokļu ēku un privātās apbūves tuvums arī nav pamatots arguments.

Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrā daļa neaizliedz azartspēļu organizēšanu veikalos, kultūras iestādēs, dzelzceļa stacijās, autoostās, lidostās un ostās pie nosacījuma, ka azartspēļu vieta ir konstruktīvi norobežota un ar atsevišķu ieeju vienīgi no ārpuses.

Lēmumā nav minēts neviens konkrēts nozīmīgs sabiedrisks objekts pieteicējas plānotajā azartspēļu organizēšanas vietā vai tai tieši blakus, kura piedāvātās vērtības nebūtu saderīgas ar azartspēļu organizēšanu šai vietā un kas tādējādi radītu iedzīvotāju interešu aizskārumu konkrētajā vietā.

[2.5] Dome nav norādījusi objektīvus kritērijus, pamatojoties uz kuriem tā vērtē sabiedrisko objektu tuvumu, kā arī pieļaujamo distanci starp pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas vietu un Lēmumā minētajiem sabiedrībai nozīmīgiem objektiem, ņemot vērā, ka domes izvērtējuma tiesības nevarētu tikt izlietotas tādējādi, lai nepieļautu principā pieteicējai iespēju atvērt azartspēļu organizēšanas vietu Līvānu pilsētā.

Lēmumā ietvertais atteikuma pamatojums ir formāli virspusējs, nepilnīgs, un Lēmumā minētie argumenti par kaitējumu iedzīvotājiem ir šķietami. Plānotā azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās vieta nerada papildu apdraudējumu, trokšņus attiecībā uz salīdzinoši nošķirti un attālināti izvietotiem Lēmumā minētiem sabiedriskajiem objektiem. Turklāt atbilstoši Azartspēļu un izložu likuma 41.panta piektajai daļai azartspēļu organizēšanas vietās atļauts norādīt tikai azartspēļu vietas nosaukumu un organizācijas reģistrētu preču zīmi. Azartspēļu organizēšanas vietās arī tiek veikta videonovērošana, kas nodrošina lielāku sabiedrisko kārtību azartspēļu organizēšanas vietās un tās tuvumā.

[2.6] Līvānu pilsētas iedzīvotāji visdrīzāk ikdienā dodas uz plānotajiem galamērķiem no dažādām vietām un pa dažādiem maršrutiem (ielām), veicot dažādus attālumus. Līdz ar to, vadoties no domes pieņēmuma par iedzīvotāju pārvietošanās intensitāti tieši /ielas nosaukums/ ielā, līdzīgs iedzīvotāju interešu apdraudējums rastos arī situācijā, ja pieteicējas plānotā azartspēļu organizēšanas vieta atrastos citā Līvānu pilsētas ielā un jebkādā attālumā no Lēmumā norādītajiem sabiedriskajiem objektiem. Šāds domes iedzīvotāju interešu aizskāruma jēdziena tulkojums ir tiešā pretrunā ar Azartspēļu un izložu likuma 42.panta jēgu.

[2.7] Lēmums ir diskriminējošs un patvaļīgs. Tas rada tirgus konkurences nepamatotu ierobežojumu un izkropļojumu, liedzot pieteicējai kā ārvalsts investora meitas uzņēmumam Latvijā, kas saņēmis attiecīgu licenci un iemaksājis valsts budžetā būtisku licences maksu, veikt uzņēmējdarbību. Lēmums rada nepamatotas priekšrocības esošajiem tirgus dalībniekiem, mākslīgi ierobežojot jaunu tirgus dalībnieku piekļuvi tirgum. Vienlaikus ir pārkāpti vienlīdzības, tiesiskuma, samērīguma un patvaļas aizlieguma principi.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 3.jūnija spriedumu pieteicējas pieteikums apmierināts un domei uzlikts pienākums izdot pieteicējai atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai /adrese/.

Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[3.1] Dome izsniegt atļauju atteikusi, pamatojoties uz Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešo daļu, konstatējot, ka azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā rada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Līdz ar to lietā strīds ir par to, vai dome pamatoti secinājusi, ka azartspēļu organizēšanas vietas atvēršana /adrese/ rada būtisku Līvānu novada/pilsētas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Jēdziens „būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums" ir atklāts juridisks jēdziens. Tas iekļauts likumā, lai pašvaldībai būtu iespējams novērtēt iespējamās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus savā administratīvajā teritorijā un tos

samazināt (sk. *Senāta 2010.gada 18.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-289/2010 7. un 8.punktu*). Pašvaldībai ir ar likumu piešķirta novērtējuma brīvība, kuru pārbaudīt tiesā ir iespējams tikai ierobežoti. Taču novērtējuma brīvībai ir robežas. Tās nosaka patvaļas aizlieguma un procesuālā taisnīguma principi (*Levits E. „Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība". Likums un Tiesības, 5.sēj., Nr.7, 111.punkts, Senāta 2012.gada 30.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-5/2012 8.punkts*).

Tādējādi tiesa izskatāmajā lietā pārbaudīja, vai dome ir pienācīgi novērtējusi iespējamās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus, kā arī to, vai dome ir pareizi izmantojusi tai ar likumu piešķirto novērtējuma brīvību.

[3.2] Dome, atsakot atļaujas izsniegšanu saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešo daļu (būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums), Lēmumu pamatojusi ar diviem apstākļiem:

1) plānotā azartspēļu atrašanās vieta robežojas ar intensīvu gājēju plūsmu;

2) aptaujātie Līvānu novada/pilsētas iedzīvotāji aptaujā izteikuši negatīvu attieksmi pret jaunas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu.

Novērtējot Lēmumā ietverto pamatojumu, tiesa secināja, ka dome konkrētajā gadījumā nav pienācīgi novērtējusi plānotās azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās riskus, līdz ar to nav pareizi izmantojusi tai ar likumu piešķirto novērtējuma brīvību. Pie šāda secinājuma tiesa nonāca turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[3.3] Senāts, vērtējot jēdziena „būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums" saturu, ir norādījis, ka „sabiedrības kustības liela intensitāte (aktivitāte)" ir pamatota tikai tad, ja pastāv apstākļi, kas liecina, ka palielinās risks, ka var pieaugt tādu azartspēļu organizēšanas vietā nokļuvušo personu skaits, kurām tur nemaz nav bijis nolūka doties, un vieta nav saderīga ar citu organizāciju piedāvātajām vērtībām. Taču vispārīgi iedzīvotāju intensīva plūsma pati par sevi nav pietiekama (sk. *Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 10.punktu*).

Tātad domes norādītā intensīvā iedzīvotāju plūsma pa Rīgas ielu un pilsētas centra daļā pati par sevi nav pietiekama, lai konstatētu būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu.

Arī veikalu, dzelzceļa stacijas un autoostas esība tuvumā pati par sevi nerada būtisku iedzīvotāju interešu aizskārumu. Vēl jo vairāk šajās vietās ir atļauts ierīkot azartspēļu organizēšanas vietas saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrās daļas 7.punktu (izveidojot ar būvkonstrukcijām norobežotās telpās ar atsevišķu ieeju tikai no ārpuses).

Vienlaikus vietas atrašanās risku izvērtējuma kontekstā pamatoti ir pieteicējas argumenti par to, ka Līvānu pilsētas centrālajā daļā pašlaik jau darbojas SIA „/Nosaukums B/" un SIA „/Nosaukums C/" azartspēļu organizēšanas vietas.

Kritiski vērtējams Lēmumā minētais arguments par daudzdzīvokļu māju, veikalu, aptieku, ārstniecības iestāžu atrašanos pieteicējas plānotās azartspēļu organizēšanas vietas tuvumā. Apskatot Līvānu pilsētas plānu/karti *Google* Maps, redzams, ka pilsētā jau esošā SIA „/Nosaukums C/" azartspēļu organizēšanas vieta atrodas vienā ēkā ar tirdzniecības centru „Maxima", 71 metra attālumā atrodas Līvānu slimnīca. Savukārt otra jau pilsētā esošā SIA „/Nosaukums B/" azartspēļu organizēšanas vieta atrodas ēkā tieši blakus aptiekai, kā arī daudzdzīvokļu dzīvojamo māju masīvam un veikalam.

Kritiski vērtējams arī domes paskaidrojumos minētais papildu arguments par to, ka virkne izglītības iestāžu atrodas uz Rīgas ielas, kas ir centrālā iela Līvānos, kā arī, lai nokļūtu uz/no izglītības iestādēm, to iespējams izdarīt tikai pa Rīgas ielu, kas vienīgā šķērso Dubnas upi. Apgalvojums, ka došanās uz izglītības iestādēm notiks gar pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas vietu, tieši tādā pašā mērā attiecināms arī uz pārējām divām pilsētā jau esošajām azartspēļu organizēšanas vietām, jo tās arī atrodas uz Rīgas ielas vai tās tiešā tuvumā.

Līdz ar to secināms, ka uz SIA „/Nosaukums B/" un SIA „/Nosaukums C/" azartspēļu organizēšanas vietām attiecināmi tie paši pilsētvides nosacījumi, kas Lēmumā izvirzīti attiecībā uz pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas vietu.

[3.4] Attiecībā uz otru Lēmumā minēto apstākli – iedzīvotāju negatīva attieksme pret jaunas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu, tiesa norāda turpmāk minēto.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka, lai noskaidrotu Līvānu pilsētas/novada iedzīvotāju viedokli, dome aicināja iedzīvotājus no 2018.gada 2.oktobra līdz 2018.gada 17.oktobrim izteikt viedokli, aizpildot anketu. Apkopojot rezultātus, dome konstatēja, ka no 1226 respondentiem 1182 (96,4 %) respondenti ir pret jaunu azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanu Līvānos. No anketu satura atreferējuma konstatējams, ka aptaujātie galvenokārt norādījuši uz azartspēļu vispārējo negatīvo ietekmi un atkarības izraisīšanu iedzīvotāju vidū, kā arī sabiedriskās kārtības un iedzīvotāju drošības pasliktināšanos, alkoholisma pieaugumu (*lietas 21.lapa*).

Minētā sakarā vispirms norādāms, ka arguments par atkarību izraisīšanu tiesas ieskatā nav jāpierāda. Tomēr šāds iemesls nevar kalpot par pamatu azartspēļu organizēšanas aizliegumam vispār. Tiesu praksē šāds azartspēļu organizēšanas aizlieguma pamatojums ir atzīts par pārāk nekonkrētu (sal. sk., *piemēram, Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 10.punktu*).

Tāpat Senāts ir norādījis, ka Azartspēļu un izložu likums aizsargā ne vien sabiedrības intereses, bet arī komersantu tiesības, kas veic attiecīga rakstura komercdarbību. Likuma mērķis nav pilnībā izskaust azartspēles, bet gan komersanta un sabiedrības intereses saskaņot. Tāpēc azartspēļu organizēšanas aizliegumam nav pietiekami vispārīgi atsaukties uz azartspēļu kaitīgo ietekmi un cilvēku klātbūtni attiecīgai vietai (sk. *Senāta 2010.gada 14.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-404/2010 10.punktu*). Tāpat, vērtējot sabiedrības interešu aizskāruma esību un būtiskumu, pašvaldībai jāraugās, lai pakalpojuma sniegšanas ierobežojumi nesniegtos tiktāl, ka pakalpojumu sniegšanas iespēja attiecīgajā administratīvajā teritorijā faktiski tiek izslēgta, pamatojot šādu lēmumu ar vispārīgu vērtību aizsardzību, ka iedzīvotāju liela daļa vai vairākums pret azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanu izturas noliedzoši (sk. *Senāta 2010.gada 18.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-289/2010 9.punktu*).

Rezumējot minēto, atbilstoši Azartspēļu un izložu likuma 2.panta pirmajai daļai likuma mērķis ir nodrošināt sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību. Tādējādi sabiedrības negatīvā attieksme pret azartspēļu organizēšanu, kaut arī ir saprotama un respektējama, tomēr nevar būt noteicoša lēmumu pieņemšanā, jo, lemjot par atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai, nepieciešams samērot visas sabiedrības intereses ar konkrētā indivīda interesēm saņemt atļauju. Papildus arī norādāms, ka šāds kritērijs (iedzīvotāju negatīva attieksme) pats par sevi nav piemērojams, jo tas vienmēr novestu pie ierobežojuma piemērošanas, ņemot vērā, ka attiecībā uz azartspēļu organizēšanu daļa sabiedrības vienmēr būs noraidoša.

[3.5] Domes rakstveida paskaidrojumos norādīts, ka likumdevējs ir pieļāvis, ka azartspēļu organizēšanas vietu skaits var tikt gan būtiski samazināts, gan to izvietojums pārstrukturēts atbilstoši sabiedrības interesēm. Sakarā ar to, ka Līvānu pilsētas Dubnas upes kreisajā krastā pašlaik jau atrodas divas azartspēļu organizēšanas vietas, bet labajā krastā azartspēļu sniegšanas pakalpojums netiek nodrošināts, dome lēmusi par atteikumu izsniegt atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai /adrese/. Tāpat tiesas sēdē domes pilnvarotais pārstāvis pauda viedokli, ka nākotnē iespējams plānots azartspēļu organizēšanas vietas pārcelt uz Dubnas upes labā krasta teritoriju, kas nav pilsētas centrālā daļa.

No minētajiem paskaidrojumiem izriet domes vēlme nākotnē pārstrukturēt azartspēļu organizēšanas vietas izvietojumu atbilstoši sabiedrības interesēm, tai skaitā saglabāt kādas teritorijas vidi, kurā pēc būtības neiekļaujas azartspēļu organizēšanas vietas.

Tiesa neapšauba domes kompetenci šādi rīkoties. Kā to Senāts jau atzinis, likumdevējs ir pieļāvis, ka attiecīgo pakalpojumu vietu skaits var tikt būtiski samazināts un izvietojums pārstrukturēts atbilstoši sabiedrības interesēm. Ņemot vērā, ka vietējā pašvaldība objektīvi vislabāk pārzina attiecīgās administratīvās teritorijas apstākļus un atbilstoši tiem spēj novērtēt attiecīgas darbības riskus, kompetence izšķirt jautājumu, kuros gadījumos šis komercdarbības veids ir atļaujams konkrētā vietā un kuros nav, ir nodota tieši pašvaldībām (sk. *Senāta 2010.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-227/2010 8.punktu*). Tas nozīmē, ka pašvaldība var izmainīt esošo situāciju, to izvērtējot pilsētā kompleksi un lemjot par situācijas turpmāko attīstību ilgtermiņā, ņemot vērā, ka azartspēļu organizēšanas biznesa regulējums kopumā ir noteikts valstiskā līmenī. Līdz ar to pašvaldībai ir jāparedz noteiktas vietas šim biznesa veidam pilsētas teritorijā, iespējams, izstrādājot atbilstošu teritorijas plānojumu, kas atspoguļo, kurās vietās pašvaldība paredz saglabāt un/vai izvietot jaunas azartspēļu organizēšanas vietas, bet kurās vietās azartspēļu organizēšanas vietu izvietošana turpmāk netiktu atļauta. Atbilstoši plānošanas dokumentiem un skaidri izstrādātiem kritērijiem pašvaldība var turpmākajā attīstības posmā pārveidot azartspēļu organizēšanas vietu izvietojumu pilsētā, jau pieņemot konkrētus administratīvos aktus (arī atceļot izsniegtās atļaujas) (sk. *Senāta 2018.gada 27.aprīļa rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-428/2018 8.punktu*).

Tomēr tiesa no Līvānu novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam (*apstiprināts ar domes 2012.gada 31.augusta sēdes lēmumu Nr.15-8*) nekonstatē pilsētas teritorijas, kurās plānots noteikt ierobežojumus azartspēļu organizēšanai (sk. *http://www.livani.lv/upload/faili/dome/teritorijas_planojums_jaunai/1-pask-livani-31-08-2012.pdf*).

Arī domes pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē apstiprināja, ka šobrīd nevienā plānošanas dokumentā, domes rīkojumā, nedz arī domes sēdes protokolā nav ietverti kritēriji, pēc kādiem pašvaldība plāno pārveidot azartspēļu organizēšanas vietu izvietojumu pilsētā, kas apstiprinātu domes paskaidrojumos norādīto par nākotnes plāniem attiecībā uz azartspēļu organizēšanas vietu noteikšanu Līvānu pilsētā un novadā.

Secināms, ka minētā domes vēlme savu apstiprinājumu nerod nevienā pašvaldības pieņemtā konkrētā lēmumā par to, kā tās teritorijā tiek izsniegtas atļaujas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai un vai tas var skart arī izskatāmo gadījumu.

Tātad dome šobrīd nav izveidojusi no azartspēļu organizēšanas brīvas teritorijas.

[3.6] Attiecībā uz apstākli, ka Līvānu pilsētā jau darbojas divas azartspēļu organizēšanas vietas, domes pārstāvis tiesas sēdē atzina, ka faktiski jau esošās azartspēļu organizēšanas vietas pēc būtības arī neatbilst tiem kritērijiem par vietu, kas Lēmumā izvirzīti pieteicējai. Tāpat domes pilnvarotais pārstāvis norādīja, ka tām atļaujas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai izdotas pirms grozījumiem Azartspēļu un izložu likumā, kas ieviesa pašvaldības kompetenci ierobežot atļauju izsniegšanu. Taču neizslēdz iespēju, ka nākotnē šīs izsniegtās atļaujas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai tiks anulētas.

Minētā sakarā norādāms, ka pašvaldībai vispirms pašai ir jāsaprot, kādā veidā tās teritorijā tiks atļautas un darbosies azartspēļu organizēšanas vietas.

Ja pašvaldība ir apzinājusi teritorijas, kurās atzīst azartspēļu organizēšanas nepieļaujamību sabiedrisko interešu vārdā, tad tai konsekventi ir jārīkojas, gan lemjot par jaunu atļauju izsniegšanu, gan attiecībā uz jau izsniegtajām atļaujām. Pretējā gadījumā var rasties šaubas, vai ierobežojums ir balstīts patiesos nolūkos rūpēties par iedzīvotāju interesēm, kā arī par vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu. Kā jau norādīts, lai ievērotu vienlīdzīgas attieksmes principu, atļauju izsniegšanas sistēmai ir jābūt pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem, objektīviem kritērijiem, lai nodrošinātu, ka iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek ierobežota tādā veidā, lai tā netiktu izmantota patvaļīgi, un lai atsevišķiem pakalpojuma sniedzējiem neradītu nepamatotas priekšrocības.

No vienas puses lietā izteiktais iestādes vispārīgais arguments, ka Dubnas upes kreisajā krastā azartspēļu organizēšanas vietas jau darbojas, tādēļ trešā nav atverama, disonē ar pārējiem argumentiem par pieteicējas plānotās azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanas nepieļaujamību konkrētajā adresē un tādos apstākļos, kādi šobrīd pastāv šajā lietā, neatbilst prasībai ievērot vienlīdzības principu. Tas vismaz pirmšķietami var likt domāt, ka šīs lietas pamatā nav patiesas rūpes par iedzīvotāju interešu aizsardzību, jo risinājums, kā to noregulē pati pašvaldība, nenoved pie tās norādītā mērķa. No otras puses tas pilnībā nesaskan ar atzīto nepieciešamību risināt jautājumu par abām azartspēļu organizēšanas vietām. Tādēļ kopumā šobrīd nav saprotama domes konceptuālā nostāja, kā arī secināms, ka šobrīd dome nav veikusi nekādas darbības,

kas šādas šaubas un nepilnības novērstu.

Tiesai nav izprotams, kādēļ dome līdz šim nav veikusi nekādas aktīvas darbības, ja patiešām uzskata, ka sabiedrības intereses būtiski skar azartspēļu organizēšana Līvānu pilsētas centrālajā daļā. Tostarp nav objektīvu šķēršļu izdot administratīvo aktu, kas atceļ SIA „/Nosaukums C/" un SIA „/Nosaukums B/" iepriekš izsniegtās atļaujas azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai Līvānu pilsētā.

[3.7] Eiropas Savienības Tiesa ir norādījusi, ka azartspēļu tiesiskais regulējums ir viena no jomām, kurās dalībvalstu starpā pastāv ievērojamas atšķirības morāles, reliģijas un kultūras aspektos. Tādēļ katras dalībvalsts ziņā ir šajās jomās atbilstoši savai vērtību skalai izvērtēt attiecīgo interešu aizsardzībai izvirzāmās prasības. Tomēr dalībvalstu noteiktajiem ierobežojumiem ir jāatbilst samērīguma prasībām un tie ir jāpiemēro nediskriminējošā veidā.

Valsts tiesiskais regulējums var nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu tikai tad, ja tas patiešām atbilst rūpēm to sasniegt saskanīgā un sistemātiskā veidā. Vispārīgi tādi primāri vispārējo interešu iemesli kā patērētāju aizsardzība, krāpšanas novēršana vai izvairīšanās no iedzīvotāju pamudināšanas uz pārmērīgiem izdevumiem saistībā ar spēlēm, kā arī sabiedriskās kārtības traucējumu vispārīga novēršana, var pamatot ierobežojumus azartspēļu darbībai.

Vienlaikus, lai ievērotu vienlīdzīgas attieksmes principu un no tā izrietošo pārskatāmības pienākumu, atļauju izsniegšanas sistēmai ir jābūt pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem, lai nodrošinātu, ka valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek ierobežota tādā veidā, lai tā netiktu izmantota patvaļīgi. Lai varētu pārbaudīt atļauju izsniegšanas procedūru objektivitāti, turklāt ir nepieciešams, lai kompetentās iestādes katru savu lēmumu pamatotu ar sabiedrībai pieejamu argumentāciju, precīzi norādot iemeslus, kuru dēļ attiecīgajā gadījumā atļauja ir atteikta. Ir jāpārliecinās, ka tas patiešām atbilst rūpēm samazināt spēļu iespējas un saskaņoti un sistemātiski ierobežot darbības šajā jomā (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2012.gada 19.jūlija sprieduma lietā Nr.C-470/11 42.-44.punktu*).

Tas nozīmē, ka Lēmumam, ar kuru atteikta atļaujas izsniegšana azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai, ir jābūt precīzi pamatotam, nevis balstītam uz vispārīgiem apsvērumiem par iespējamu valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju būtisku interešu aizskārumu. Tas cita starpā nepieciešams arī, lai novērstu šaubas par pašvaldības amatpersonu patvaļu vai ieinteresētību atsevišķu komercsabiedrību interešu nodrošināšanā.

Tiesa konkrētajā gadījumā negūst apstiprinājumu tam, ka domes atļauju izsniegšanas sistēma ir pamatota ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem. Vienlaikus ierobežojumiem, kas pamatoti ar norādītajiem iemesliem, ir jābūt piemērotiem, lai nodrošinātu izvirzīto mērķu sasniegšanu tādējādi, ka šiem ierobežojumiem ir saskaņotā un sistemātiskā veidā jāveicina ar derībām saistīto darbību ierobežošana (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2010.gada 3.jūnija sprieduma lietā Nr.C-258/08 19., 20., 21.punktu*).

Tas nozīmē, ka domei jāīsteno konkrēti, saskaņoti un sistemātiski pasākumi, nosakot ierobežojumus, kam par pamatu ir patiesas rūpes par tās iedzīvotāju interešu aizsardzību. Pretējā gadījumā domes argumenti par kaitējumu iedzīvotājiem ir tikai šķietami un hipotētiski.

[3.8] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka no Lēmuma pamatojuma neizriet, ka dome būtu objektīvi izvērtējusi vietējos apstākļus un iedzīvotāju interešu iespējamo aizskārumu. Tādējādi Lēmuma pamatojums nesniedz atbildes uz jautājumiem, kādā veidā pieteicējas plānotās azartspēļu organizēšanas vietas atvēršana konkrētajā adresē varētu būtiski aizskart Līvānu pilsētas/novada iedzīvotāju intereses. Citiem vārdiem, Lēmumā ietvertais pamatojums ir tikai šķietams un nav pietiekams, lai atteiktu atļaujas izsniegšanu azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai /adrese/.

Tāpat tiesa, pārbaudot domes papildu argumentus, uz sprieduma sastādīšanas brīdi nekonstatē arī citu pamatu atteikumam izdot atļauju azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai /adrese/. Līdz ar to pieteicējas pieteikums ir pilnībā apmierināms.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 3.jūnija spriedumu dome iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot pieteikumu noraidīt.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Salīdzinot SIA „/Nosaukums C/" un SIA „/Nosaukums B/" spēļu zāļu atrašanās vietas ar pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas vietu un secinot, ka pieteicējas plānotā pieteicējas azartspēļu organizēšanas vieta atrodas tālāk no domes norādītajiem publiskajiem objektiem, tiesa imperatīvi noteikusi domei pienākumu pieņemt pieteicējai labvēlīgu lēmumu un izslēgusi domes tiesības atļaut azartspēļu sniegšanas pakalpojumus sniegt Dubnas upes labajā krastā.

Tiesa nepareizi izpratusi un piemērojusi Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešajā daļā noteikto, nepamatoti un prettiesiski ierobežojot domes kompetenci izšķirt jautājumu par to, kuros gadījumos azartspēļu sniegšanas pakalpojumus kā komercdarbības veids ir atļaujams konkrētā vietā un kuros nav.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka likumdevējs ir pieļāvis, ka attiecīgo pakalpojumu vietu skaits var tikt būtiski samazināts un izvietojums pārstrukturēts atbilstoši sabiedrības interesēm.

[4.2] Lai gan pašreiz Līvānu novada teritorijas plānojumā 2012.-2024.gadam nav noteiktas teritorijas, kurās noteikti ierobežojumi azartspēļu organizēšanai, dome plāno veikt grozījumus teritorijas plānojumā, paredzot precizēt īpašo noteikumu teritorijas *Līvānu pilsētas sabiedriskais centrs* robežas, kā arī nosakot azartspēļu nepieļaujamību šajā teritorijā.

Ņemot vērā plānoto *Līvānu pilsētas sabiedriskais centrs* atrašanās vietu, prezumējams, ka dome turpmākajā teritorijas attīstības posmā pārveidos azartspēļu organizēšanas vietu izvietojumu pilsētā, pieņemot konkrētus administratīvos aktus, un proti: Līvānu pilsētas sabiedriskā centra teritorijā atceļot izsniegtās atļaujas azartspēļu organizēšanai, kā arī neatļaujot uzsākt šāda veida komercdarbību tajā, kas tiešā veidā attieksies uz SIA „/Nosaukums A/". Tādējādi veidojas situāciju, ka pēc plānošanas dokumenta spēkā stāšanas atļauja pieteicējai tāpat nekavējoties būtu atceļama.

[5] Pieteicēja SIA „/Nosaukums A/" rakstveida paskaidrojumos par domes apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu un lūdz to noraidīt, atsaucoties uz pieteikumā paustajiem argumentiem.

Papildus pieteicēja norāda turpmāk minēto.

[5.1] Apstāklis, ka pieteicējas plānotā azartspēļu organizēšanas vieta atrodas uz Rīgas ielas, nedod pamatu secinājumam par iedzīvotāju interešu būtisku kaitējumu, jo telpas atrodas būtiskā 750-850 m attālumā no Līvānu izglītības iestādēm, kuras atrodas citā Līvānu pilsētas daļā Dubnas upes labajā krastā. Telpas neatrodas izglītības iestāžu tiešā tuvumā vai redzamības zonā. Nav pamatots domes arguments, ka, lai nokļūtu izglītības iestādēs, skolēniem jāmēro ceļš tieši gar pieteicējas plānoto azartspēļu organizēšanas vietu.

Ievērojot izglītības iestāžu atrašanās vietu, domes argumentācija par azartspēļu pārvietošanas lietderību uz šo pilsētas daļu ir loģiski apšaubāma un pretrunā ar tās apelācijas sūdzībās norādīto atļaujas atteikuma pamatojumu.

[5.2] Attiecībā uz plānotajām teritorijas plānojuma izmaiņām dome norāda neskaidrus un nesamērīgi plaši tulkojamus kritērijus, kas varētu novest pie ierobežojumiem, kas attiektos gandrīz uz visu Līvānu pilsētu.

Pamatojot atļaujas izsniegšanas atteikumu ar vēlmi veikt teritorijas plānojuma grozījumu, redzams domes mērķis ne tikai nepieļaut atļaujas izsniegšanu pieteicējai attiecībā uz sākotnēji norādīto telpu adresi, bet arī uz jebkuru citu iespējamo pieteicēja azartspēļu organizācijas vietas izvietojumu Līvānu pilsētā. Aizbildinoties, ka turpmāko vismaz 18 mēnešu laikā, kamēr teritorijas plānojuma grozījumi tiks pabeigti, dome nevar noteikt vietas, kur varētu izvietot azartspēļu organizācijas vietu, tāpēc nevar izsniegt atļauju. Par to liecina apstāklis, ka dome bez pienācīga pamatojuma noraidījusi jau divus pieteicējas iesniegumus attiecībā uz dažādām adresēm Līvānos.

[6] Dome apelācijas sūdzības papildinājumos, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 7.punktu, lūdz izbeigt tiesvedību lietā sakarā ar to, ka tiesiskais strīds, kas bija par pamatu SIA „/Nosaukums A/" pieteikuma iesniegšanai tiesā, ir izbeidzies. Dome norāda, ka telpu /adrese/ īpašniece SIA „/Nosaukums D/" 2019.gada 3.maijā pieteicējai paredzētās telpas ir iznomājusi SIA „/Nosaukums E/" līdz 2027.gada 1.maijam. Telpu nomas līgumā nav nekāda veida atrunas, ka SIA „/Nosaukums A/" tiktu garantētas tiesības slēgt līgumu par spēļu zāles un derību punkta atvēršanu šajā adresē. Tādējādi pieteicējai vairs nepastāv iespēja no SIA „/Nosaukums D/" nomāt telpas ēkā, kas atrodas /adrese/, spēļu zāles un derību punkta atvēršanai.

[7] Pieteicēja paskaidrojumos par domes apelācijas sūdzības papildinājumiem nepiekrita tiesvedības izbeigšanai, pamatojoties uz turpmāk minēto.

[7.1] Pieteikums Administratīvajā rajona tiesā tika iesniegts 2018.gada 10.decembrī, šādā ilgstošas nenoteiktības situācijā būtu netaisni un saimnieciski neizdevīgi sagaidīt no telpu īpašnieka, ka visas tiesvedības laikā attiecīgās telpas netiks izmantotas.

[7.2] Attiecības starp pieteicēju un azartspēļu organizācijai plānoto telpu īpašnieku ir civiltiesiskas. Dome tajās nav iesaistīta un nevar paust juridiski saistošu gribu.

Adresē /adrese/, īpašniekam pieder vēl viens šobrīd neapbūvēts un neiznomāts zemes gabals, kuru nepieciešamības gadījumā īpašnieks piekritis iznomāt pieteicējai, lai tur izvietotu tipveida saliekamu būvi, kas varētu tikt izmantota azartspēļu organizēšanai.

[8] Tiesas sēdē domes pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību un lūgumu par tiesvedības izbeigšanu. Pieteicējas pārstāvji apelācijas sūdzību neatzina un pieteikumu lūdza apmierināt.

Motīvu daļa

[9] Administratīvā apgabaltiesa, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka tiesvedības izbeigšanai lietā nav pamata, atbildētājas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteicējas pieteikums ir apmierināms.

[10] Dome lūdz izbeigt tiesvedību, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 7.punktu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 282.panta 7.punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja tiesiskais strīds, kas bija par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā, izbeidzies, piemēram, noslēdzot administratīvo līgumu, iestādei atceļot pārsūdzēto administratīvo aktu vai atzīstot pārsūdzēto administratīvo aktu par prettiesisku, spēkā neesošu vai spēku zaudējušu.

Dome norāda, ka tiesiskais strīds, kas bija par pamatu SIA „/Nosaukums A/" pieteikuma iesniegšanai tiesā, ir izbeidzies, jo pieteicējai vairs nepastāv iespēja no SIA „/Nosaukums D/" nomāt telpas ēkā, kas atrodas /adrese/, spēļu zāles un derību punkta atvēršanai.

Pieteicēja nepiekrīt domes apgalvojumam par tiesiskā strīda izbeigšanos un norāda, ka telpu /adrese/ īpašniece SIA „/Nosaukums D/" vēl joprojām apliecina pieteicējas iespēju iegūt tiesības lietot telpas, kurās paredzēts atvērt spēļu zāli un derību likmju pieņemšanas vietu.

Izvērtējot domes lūgumu kopsakarā ar pieteicējas paskaidrojumiem un lietas materiāliem, apgabaltiesa nekonstatē Administratīvā procesa likuma 282.panta 7.punktā paredzēto pamatu tiesvedības izbeigšanai.

Lietā nav beidzies strīds par to, vai pieteicējai pienākas no pašvaldības prasītais labums – domes atļauja atvērt azartspēļu organizēšanas vietu /adrese/. Dome nav atzinusi pārsūdzēto Lēmumu par prettiesisku, spēkā neesošu vai spēku

zaudējušu. Lietas dalībnieki nav noslēguši administratīvo līgumu. Dome nav izdevusi prasīto atļauju, un pieteicēja uztur pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Domes arguments par to, ka uz lietas izskatīšanas brīdi ir mainījušies lietas faktiskie apstākļi, jo pieteicējas plānotā azartspēļu organizēšanas vieta – telpas ēkā /adrese/, ir iznomātas citai personai, ir vērtējams, izskatot lietu pēc būtības un pārbaudot pieteikuma pamatotību. Tas pats par sevi neapstiprina strīda izbeigšanos.

Ievērojot minēto, domes lūgums par tiesvedības izbeigšanu lietā ir noraidāms.

[11] Pieteicēja ir vērsusies tiesā ar pieteikumu par pašvaldības atļaujas saņemšanu azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai /adrese/ (turpmāk – atļauja organizēt azartspēles). Tātad pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteikums par administratīvā akta izdošanu ir pamatots tad, ja ir īstenojušies tiesību normā, kura noteic prasītā administratīvā akta izdošanu, minētie priekšnoteikumi. Šādus priekšnoteikumus konstatē tiesa līdz brīdim, kad tiek pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības. Tas nozīmē, ka, izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai jāpārbauda, vai pieteicējam atbilstoši lietā konstatētajiem apstākļiem ir vai nav tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Turklāt lieta jāizskata atbilstoši lietas izskatīšanas laikā konstatētajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem (sk. *Senāta 2011.gada 4.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-460/2011 7.punktu*).

Tādējādi Administratīvā apgabaltiesa pārbaudīs, vai pieteicējas gadījumā ir īstenojušies Azartspēļu un izložu likumā noteiktie priekšnoteikumi atļaujas organizēt azartspēles saņemšanai.

[12] Saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 42.panta pirmo daļu, lai saņemtu atļauju atvērt spēļu zāli un derību likmju pieņemšanas vietu un organizēt attiecīgās azartspēles konkrētajās telpās, azartspēļu organizētājs iesniedz pašvaldībai iesniegumu, kuram pievieno:

1) azartspēļu organizēšanas licences apliecinātu kopiju;

2) dokumentus (to kopijas), kas apliecina īpašuma tiesības uz telpām, kurās plānots atvērt azartspēļu organizēšanas vietu, un telpu īpašnieka rakstveida apliecinājumu par piekrišanu atvērt azartspēļu organizēšanas vietu šajās telpās vai dokumentus (to kopijas), kas pierāda iesniedzēja tiesības lietot telpas vai apliecina iespēju iegūt tiesības lietot telpas, kurās paredzēts atvērt azartspēļu organizēšanas vietu, kopā ar telpu īpašuma tiesības apliecinošiem dokumentiem (to kopijām).

Azartspēļu un izložu likuma 42.panta otrā daļa paredz, ka, saņemot šā panta pirmajā daļā minēto iesniegumu, pašvaldība izvērtē iesniegumā minētās azartspēļu vietas atbilstību šā likuma 41.panta otrajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem. Ja iesniegumā norādīta vieta, uz kuru attiecas vismaz viens no šā likuma 41.panta otrajā daļā noteiktajiem ierobežojumiem, pašvaldība atsaka atļaujas izsniegšanu.

Azartspēļu un izložu likuma 41.panta otrajā daļā ir noteikts, ka azartspēles nav atļauts organizēt valsts iestādēs; baznīcās un kulta celtnēs; ārstniecības un izglītības iestāžu ēkās; aptiekās, pasta struktūrvienībās vai kredītiestādēs; publisko pasākumu rīkošanas vietās šo pasākumu norises laikā, izņemot totalizatoru un derības; teritorijās, kurām noteiktā kārtībā piešķirts tirgus statuss; veikalos, kultūras iestādēs, dzelzceļa stacijās, autoostās, lidostās, ostās, izņemot spēļu zāles, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietas, kas izveidotas ar būvkonstrukcijām norobežotās telpās ar atsevišķu ieeju tikai no ārpuses; bāros un kafejnīcās, izņemot totalizatoru un derības; dienesta viesnīcās; ēkās, kurās ir dzīvokļi un ieeja uz tiem no ēkas ārpuses ir kopēja ar ieeju uz azartspēļu organizēšanas vietu.

Saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešo daļu, ja azartspēles paredzēts rīkot vietā, uz kuru nav attiecināmi šā likuma 41.panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi, par atļauju organizēt azartspēles katrā konkrētajā gadījumā lemj pašvaldības dome, izvērtējot to, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka atļauju azartspēļu organizēšanai konkrētā vietā pašvaldība izsniedz, ja:

1. azartspēļu organizētājs ir iesniedzis likumā noteiktos dokumentus;
2. uz izvēlēto vietu nav attiecināmi šā likuma ierobežojumi;
3. azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu.

[13] No lietas materiāliem izriet, ka, iesniedzot iesniegumu atļaujas organizēt azartspēles saņemšanai, pieteicēja iesniegumam pievienoja azartspēļu organizēšanas licences apliecinātu kopiju (*lietas 23.lapa*) un dokumentu, kas apliecina pieteicējas iespēju iegūt tiesības lietot telpas, kurās paredzēts atvērt azartspēļu organizēšanas vietu, – ēkas, kadastra Nr./numurs/, /adrese/ īpašnieces SIA „/Nosaukums D/" 2018.gada 20.augusta piekrišanu spēļu zāles izveidošanai un starp pieteicēju un SIA „/Nosaukums D/" 2018.gada 20.augustā noslēgtā nodomu protokola par telpu nomas līguma noslēgšanu (turpmāk – nodomu protokols) kopiju (*lietas 127.-129.lapa*).

Tādējādi pieteicēja iesniedza likumā noteiktos dokumentus.

Lēmumā norādīts, ka ēkā /adrese/ atrodas veikals „Mego" un apģērbu veikals. Lietas materiālos atrodas SIA „/Nosaukums D/" 2018.gada 17.augusta vēstule domei, kurā norādīts, ka tiklīdz pieteicēja būs dabūjusi atļauju, lai atvērtu spēļu zāli, tiks noslēgts līgums par visas ēkas nomu un apsaimniekošanu ar pieteicēju un ka mazumtirdzniecības veikals „Mego" /adrese/ tiks slēgts (*lietas 126.lapa*).

No minētā izriet, ka azartspēļu organizēšanai paredzētā vieta aizņems visu ēku /adrese/, un tā neatradīsies veikalā.

Līdz ar to secināms, ka uz telpām, kurās paredzēts atvērt azartspēļu organizēšanas vietu, nav attiecināmi Azartspēļu un

izložu likuma 41.panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi.

[14] Pārbaudot, vai minētie apstākļi uz lietas izskatīšanas brīdi nav mainījušies, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas interneta mājas lapā pieteicējai ir spēkā esoša licence azartspēļu organizēšanai (*https://www.iaui.gov.lv/lv/azartspeles/azartspelu-licences*).

Atbilstoši ierakstiem Daugavpils tiesas Zemesgrāmatu nodaļas Līvānu pilsētas zemesgrāmatā ēkas /adrese/ īpašniece joprojām ir SIA „/Nosaukums D/".

No domes paskaidrojumiem apgabaltiesai izriet, ka 2019.gada 3.maijā SIA „/Nosaukums D/" iznomājusi ēku /adrese/ SIA „/Nosaukums E/" līdz 2027.gada 1.maijam. Iznomātajā ēka SIA „/Nosaukums E/" atvērusi veikalu (*lietas 100.-101.lapa*). Lietā atrodas SIA „/Nosaukums E/" 2019.gada 11.novembra vēstule domei, kurā tā apstiprina ēkas nomas līguma noslēgšanu ar SIA „/Nosaukums D/" un norāda, ka līgumā nav nekādas atsauces par to, ka pieteicējai tiktu garantētas tiesības slēgt telpu nomas līgumu spēļu zāles un derību punkta atvēršanai /adrese/ (*lietas 102.lapa*). Arī SIA „/Nosaukums D/" 2019.gada 3.decembra vēstulē domei apstiprina nomas līguma ar SIA „/Nosaukums E/" spēkā esību un norāda, ka SIA „/Nosaukums D/" uz doto brīdi neizskata līguma noslēgšanu ar pieteicēju (*lietas 103.lapa*).

Attiecībā pār minēto pieteicēja ir paskaidrojusi, ka tiesvedība šajā lietā rit jau vairāk nekā gadu, tādēļ nevar sagaidīt no telpu īpašnieka, ka visas tiesvedības laikā attiecīgās telpas netiks izmantotas, tādējādi radot īpašniekam finansiālus zaudējumus. Pieteicēja ir iesniegusi SIA „/Nosaukums D/" 2020.gada 3.janvāra apliecinājumu, ka gadījumā, ja pirms termiņa tiek izbeigts nomas līgums ar pašreizējo nomnieku, SIA „/Nosaukums D/" vēlas noslēgt telpu nomas līgumu ar pieteicēju (*lietas 113.lapa*). Vienlaikus pieteicēja norāda, ka nepieciešamības gadījumā zemes īpašnieks SIA „/Nosaukums D/" piekrīt iznomāt pieteicējai neapbūvētu zemes gabalu tajā pašā adresē, lai pieteicēja varētu tur izvietot tipveida saliekamu būvi.

Izvērtējot minēto apstākļus, apgabaltiesa konstatē, ka sākotnēji domē iesniegtais nodomu protokols par telpu nomu pieteicējai ir zaudējis spēku, jo tajā paredzētais termiņš (2018.gada 30.oktobris), līdz kuram SIA „/Nosaukums D/" garantēja telpu nomu pieteicējai, ir beidzies. Taču tāpēc nevar uzskatīt, ka šobrīd pieteicēja nav iesniegusi dokumentu, kas apliecina pieteicējas iespēju iegūt tiesības lietot telpas, kurās paredzēts atvērt azartspēļu organizēšanas vietu. Par šādu dokumentu atzīstams SIA „/Nosaukums D/" 2020.gada 3.janvāra apliecinājums. Apstāklis, ka telpas, kurās paredzēts atvērt azartspēļu organizēšanas vietu, šobrīd lieto cits komersants uz nomas līguma pamata, neizslēdz pieteicējai apliecināto iespēju lietot minētās telpas nākotnē.

Papildus uzsverams, ka atļaujas organizēt azartspēles iegūšanai nav obligāti nepieciešams iesniegt dokumentu, kas pierāda iesniedzēja tiesības lietot telpas, pietiek ar dokumentu, kas apliecina iespēju iegūt tiesības lietot telpas. Dokumentu, kas pierāda iesniedzēja tiesības lietot telpas, jāsniedz tālākā procedūrā, lai saņemtu konkrēto azartspēļu licenci (Azartspēļu un izložu likuma 26.panta otrās daļas 1.punkts un 27.panta otrās daļas 1.punkts).

Attiecībā uz pieteicējas norādīto iespēju nomāt zemi būves azartspēļu organizēšana būvniecībai apgabaltiesa atzīst, ka šāds apstāklis konkrētās lietas ietvaros nav izvērtējams, jo Lēmums ir pieņemts par plānoto azartspēļu organizēšanas vietu tieši konkrētā ēkā, nevis zemesgabalā.

Apkopojot minēto, apgabaltiesa secina, ka lietā nav konstatējami apstākļi, kas būtu par pamatu atteikumam izsniegt atļauju organizēt azartspēles, pamatojoties uz Azartspēļu un izložu likuma 42.panta pirmo vai otro daļu.

Līdz ar to tālāk pārbaudāms, vai ir konstatējams Azartspēļu un izložu likuma 42.panta trešajā daļā minētais nosacījums – būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums, kas dod tiesības pašvaldībai atteikt izsniegt atļauju organizēt azartspēles.

Lai to novērtētu, tiesai ir jāpārbauda Lēmumā minētie apstākļi, kas tiek uzrādīti kā tādi, kas apstiprina to, ka azartspēļu organizēšana vietas atvēršana /adrese/, radīs Līvānu pilsētas/novada iedzīvotāju būtisku interešu aizskārumu.

[15] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 3.jūnija sprieduma motivāciju, atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pamatoti atzinusi, ka Lēmumā ietvertais pamatojums par iedzīvotāju būtisku interešu aizskārumu nav pietiekams, lai liegtu pieteicējai azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanu /adrese/.

Tā kā pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas tā motivācijai un to neatkārto.

Atbildot uz apelācijas argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[16] Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka dalībvalsts azartspēļu atļauju izsniegšanas sistēmai ir jābūt pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem, lai nodrošinātu, ka valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek ierobežota tādā veidā, lai tā netiktu izmantota patvaļīgi (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2010.gada 3.jūnija sprieduma lietā Nr.C-203/08 Sporting Exchange 50.punktu*).

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka izskatāmajā gadījumā pašvaldībā nav izstrādāti konkrēti, iepriekš zināmi kritēriji, pēc kuriem pašvaldība vadās, lai lemtu par to, vai izdot atļauju azartspēļu organizēšanai konkrētā vietā. Ar Lēmumu dome ir aizliegusi pieteicējai izsniegt atļauju azartspēļu darbībai neobjektīvu apstākļu dēļ, proti, tādu apstākļu dēļ, kurus likumdevējs nav uzskatījis par būtiskiem, lai azartspēļu organizēšanas vietas atļaujas izsniegšanu atteiktu.

Apgabaltiesas vērtējumā Lēmuma pamatojums par intensīvu gājēju plūsmu, iedzīvotāju negatīvo attieksmi pret azartspēlēm un jau divu darbojošos azartspēļu organizēšanas vietu esību norāda uz principiālu pašvaldības vispārīgu noliedzošu nostāju bez individualizēta izvērtējuma veikšanas.

Tā, piemēram, dome ir konstatējusi, ka azartspēļu organizēšanas vietas /adrese/ tuvumā uz Rīgas ielas atrodas sešas izglītības iestādes, taču dome nav konkretizējusi šos attālumus. Kā izriet no lietā iesniegtajām kartēm, neviens no šiem objektiem neatrodas tiešā tuvumā plānotajai azartspēļu organizēšanas vietai (*lietas 93.lapa*). Turklāt daļa no domes uzskaitītajām izglītības iestādēm atrodas Dubnas labajā krastā, kurā, kā apgalvo dome, varētu atļaut atvērt azartspēļu organizēšanas vietu. Šāda domes argumentācija ir vērtējama kā pretrunīga.

Tādējādi, pārbaudot domes rīcības brīvības izmantošanu, atzīstams, ka tā ir izmantota patvaļīgi, jo Lēmums pieņemts bez nepieciešamajiem faktiem un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem apsvērumiem.

[17] Lietas izskatīšanas gaitā dome 2020.gada 30.janvārī ir pieņēmusi lēmumu uzsākt lokālplānojuma izstrādi Līvānu novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam grozījumiem, nosakot Līvānu pilsētas sabiedriskā centra teritoriju, kurā tiek aizliegtas azartspēļu un izložu organizēšanas vietas, un apstiprinājusi darba uzdevumu (*lietas 123.lapa*).

Lokālplānojums ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas precizē (detalizē) teritorijas plānojuma noteikumus un tiek izstrādāts noteiktas teritorijas kompleksai plānošanai vai kāda plānošanas uzdevuma risināšanai (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 1.panta 9.punkts). Ar lokālplānojumu pašvaldība var savā teritorijā ierobežot azartspēļu organizēšanas vietu izplatību, izdodot saistošos noteikumus azartspēļu organizēšanas ierobežojumiem (sk. *Satversmes tiesas 2019.gada 16.maija sprieduma lietā Nr.2018-17-03 18.5.punktu*).

Tomēr šajā gadījumā ir jāņem vērā, ka lokālplānojuma izstrādes procedūras uzsākšana nedod tiesības pašvaldībai atsaukties kā uz pamatojumu atteikumam izsniegt atļauju organizēt azartspēles.

[18] Šādos apstākļos, kad nav konstatējami tiesību normās noteiktie tiesiskie šķēršļi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai, tiesai ir pamats pieteikumu apmierināt.

[19] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa (tiesnesis) piespriež no atbildētāja (iespējamā atbildētāja) par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* (*lietas 12.lapa*).

Ņemot vērā, ka šajā administratīvajā lietā atbildētājas Līvānu novada pašvaldības pusē pieaicinātā iestāde ir dome, tad pieteicējas samaksātā valsts nodeva atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktam jāatlīdzina no domes budžeta līdzekļiem.

Saskaņā ar šo noteikumu 14.punktu, lai saņemtu valsts nodevu, pieteicējai, pēc tam, kad stājies spēkā tiesas nolēmums, kurā ir paredzēta valsts nodevas atlīdzināšana, jāiesniedz domē atbilstošs iesniegums par valsts nodevas atlīdzināšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt SIA „/Nosaukums A/" pieteikumu.

Uzdot Līvānu novada domei viena mēneša laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot SIA „/Nosaukums A/" atļauju spēļu zāles un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai /adrese/.

Piespriest no Līvānu novada pašvaldības par labu SIA „/Nosaukums A/" (reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese: /adrese 3/) samaksāto valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Senātā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa

Tiesneši S.Gintere

V.Poķis